

Сизикова Н.,

здобувачка вищої освіти

Харківський національний технічний університет

сільського господарства імені Петра Василенка

ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ Й ПАРТІЙНІ СИСТЕМИ

Науковий керівник:

О. В. Воронянський

кандидат історичних наук, професор

Політична партія – особлива громадська організація (об'єднання), яка прагне досягти мети, загальної для її членів шляхом отримання і здійснення політичної влади. Інструментом партії є оволодіння політичною владою в державі або взяти в ній участь через своїх представників в органах державної влади та місцевого самоврядування.

Мета партії – як максимум підпорядкування собі державного механізму, а як мінімум отримання стійких каналів впливу на цей механізм.

Основна маса членів партії – це люди, які об'єднують свої ресурси в боротьбі за досягнення спільних інтересів через вплив партії на державу і суспільство.

За рівнем участі у владі партії поділяють:

- правлячі
- опозиційні
- що не набрали достатньої кількості голосів

За місцем у партійному спектрі партії поділяють:

- праві
- центристи
- ліві

- мішані

Стосовно влади партії поділяють:

- легальні
- нелегальні.

Партійна система – це складова частина інституційної підсистемою політичної системи суспільства, в її рамках визначаються параметри взаємодії різних партій між собою і механізмом держави.

Опозиція – протиставлення одних поглядів чи дій у політиці іншим; партія або група, що йде наперекір думці більшості або панівній думці й висуває альтернативну політику, інший спосіб вирішення проблем.

Опозиція діє в двох напрямках:

- протиставлення своєї політики політиці інших політичних сил;
- виступ проти думки більшості в законодавчих, партійних та інших структурах.

Варіанти партійної системи:

- однопартійна;
- двопартійна;
- трипартійна с-ма;
- багатопартійна с-ма

Ці варіанти формуються під впливом таких факторів як наявність організованих ресурсозабезпечених груп, що використовують партії в боротьбі за владу та електоральний ресурс самих партій.

Від партійної системи, як важливого складника політичної системи, безпосередньо залежить стабільність та ефективність діяльності політичної системи, зокрема, тривалість існування уряду в даному складі, відсутність політичних конфліктів тощо

Виходячи зі специфіки загальносистемних (тобто суто системних, не політичних) характеристик політичних систем, можуть бути запропоновані такі групи класифікацій цих систем:

- стабільні та нестабільні;
- здатні зберігати цілісність та такі, що розпадаються;
- що функціонують у нормальних чи при надзвичайних обставинах;
- поляризовані (точніше -- біполярні), багатополлярні та атомізовані;
- альтернативні та безальтернативні;
- молоді та такі, що мають досить тривалу історію і базуються на сталих традиціях;
- партійні системи, що знаходяться на етапі свого зародження.

Література:

1. Воронянський О. В., Зайончковський Ю.В., Романова С.С. Політологія з модулем «Україна, Європа, Світ». Харків, ХНТУСГ імені Петра Василенка, 2018. 180 с.

2. Партійних систем типи. *Політологічний енциклопедичний словник / уклад.: Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна, І. О. Поліщук та ін. За ред. М. П. Требіна.* Х.: Право, 2015.

Лузан А. Партійна система. *Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін.* К.: Парламентське видавництво, 2011.